SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2033

av Matilda Ernkrans m.fl. (S)

En jämlik och likvärdig skola – sätt stopp för marknadsskolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skolans likvärdighet och säkerställa att alla elever får tillgång till en utbildning av hög kvalitet, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa marknadsskolan och sätta elevernas kunskapsutveckling och behov framför vinstintressen, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om resurser till kommunerna så att skollagens krav på stöd, trygghet och en likvärdig utbildning kan uppfyllas, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En likvärdig skola är en av grundpelarna i det svenska välfärdssamhället. Skolan ska ge varje barn möjlighet att växa, utvecklas och skaffa sig de kunskaper som krävs för att kunna forma sin egen framtid. Det ska inte spela någon roll vilka föräldrar ett barn har, var i landet barnet växer upp eller vilka ekonomiska förutsättningar familjen lever under. Alla barn har rätt till en bra skolgång och till de kunskaper som varje barn förtjänar.

Men den svenska skolan präglas i dag av stora och växande skillnader. Elevernas möjligheter påverkas fortfarande alltför mycket av föräldrarnas utbildningsbakgrund,

familjens ekonomi och bostadsort. Skolan, som borde vara samhällets främsta verktyg för att utjämna livschanser, riskerar i stället att förstärka ojämlikheten.

Marknadsskolans framväxt har bidragit till denna utveckling. När skolor konkurrerar om elever, när skolvalet förstärker segregationen och när vinstintressen tillåts ta plats i en verksamhet som ska bygga på barns behov, riskerar skolans grundläggande uppdrag att hamna i skymundan. Utbildning är inte vilken marknad som helst. Skolan är en gemensam samhällsinvestering och ska styras av elevernas behov, kunskap och bildning – inte av möjligheten att skapa privata vinster.

Det är dags att sätta stopp för marknadsskolans avigsidor och återupprätta principen om att varje elev ska få den utbildning och det stöd som behövs för att lyckas. En skola för alla måste också innebära att resurserna fördelas efter behov. Elever som behöver mer stöd ska få mer stöd. Det kräver en finansiering som tar hänsyn till skolornas och kommunernas olika förutsättningar, och som ger långsiktiga möjligheter att planera och utveckla verksamheten.

Skollagen är tydlig med att elever har rätt till stöd utifrån sina behov. Tidiga och rätt anpassade insatser är avgörande för att barn ska kunna nå utbildningens mål. Därför måste kommunerna ges förutsättningar att leva upp till lagens krav. Det handlar bland annat om fler lärare, specialpedagogisk kompetens, en stark elevhälsa och tillgång till andra viktiga stödinsatser.

En stark och likvärdig skola förutsätter också en långsiktigt hållbar finansiering. Nya eller utökade åtaganden för kommunerna måste finansieras på ett ansvarsfullt och långsiktigt sätt. Statens ansvar är centralt. Genom en stark välfärdsekonomi, ändamålsenliga statsbidrag och ett väl fungerande kommunalt utjämningssystem kan kommunerna ges bättre förutsättningar att möta elevernas behov. En ansvarsfull ekonomisk politik är inte en motsättning till att sätta barnen främst – den är en förutsättning för att kunna göra det.

Socialdemokratins skolpolitik utgår från övertygelsen att alla barn ska ha goda och lika möjligheter. Skolan ska kompensera för skillnader i uppväxtvillkor, inte förstärka dem. Den ska vara en plats där varje elev blir sedd, får utmaningar utifrån sina förutsättningar och får det stöd som krävs för att nå så långt som möjligt.

Att skapa en mer likvärdig skola kräver politiskt ansvarstagande, långsiktiga investeringar och en tydlig riktning. Vi behöver flytta fokus från konkurrens och marknadslogik till kunskap, trygghet och lärande. Vi behöver stärka lärarnas

förutsättningar, utveckla elevhälsan och säkerställa att resurserna når de elever och skolor som behöver dem mest.

Svensk skola ska inte avgöra vilka barn som får de bästa förutsättningarna utifrån familjens ekonomi eller bostadsadress. Den ska ge varje barn möjligheten att lyckas.

Skolan är en gemensam samhällskraft och en av våra viktigaste investeringar i framtiden. Varje barn har rätt till en bra utbildning. Det är ett löfte som samhället måste kunna hålla.

Matilda Ernkrans (S)

Denis Begic (S) *Karin Sundin (S)*